

EELK RAPLA MAARJA-MAGDALEENA KOGUDUSE LEHT

Nr 1 (26) jaanuar ISSANDA AASTAL 2007

Kirjataht suretab, aga Vaim teeb elavaks.

2.Korintlastele 3,6

Pidage aega kalliks

Rapla õpetaja Carl Eduard Malmi viimane jutlus, peetud 1. jaanuaril 1901 (lühendatult)

Jehooa hoiab meie väljaminemist ja meie sissetulemist nüüd ja igaveste! Meie hakatus sündigu Issanda nimel, kes taeva ja maa on teinud. Amen

A r m a s k o g u d u s !

Jumal on meile jälle uue aasta annud. Altarilt oleme kuulnud, et jõululapsuke sel laupäeval sai ümber lõigatud ja et Temale nimi pandi Jeesus. Däga kallis on, et see nimi aasta otsa peale on kirjutatud, see nimi kuulutab ju aasta ja aastasaja hakatusel kõigile head, kes Jeesust armastavad. Jeesusega on iga uus aasta ja aastasada üks hea aasta ja aastasada. Et astugem siis Jeesuse nimel uue aasta sisse ja alakem sel nimel ka julgeste uut aastasada, küll siis kõik saab hästi korda minema. Võtkem kuulda, mis hea nõu Issand meile oma apostli läbi uue aasta peale annab:

Pauluse raamat Kolossuse rahvale 4, 2-5: *Jääge kindlaste palvesse, ja valvake palve sees tänuga. Ja paluge ühtlasi ka meie eest, et Jumal sõnaukse meile võtaks lahti teha, Kristuse salaasja rääkida, mispärast mina ka olen seutud. Et ma seda võiksin üles kuulutada, nõnda kui ma pean rääkima.*

A r m a s k o g u d u s !

Kes tundmata teed peab käima, sel on hea meel, kui keegi teda targaste juhatab; ja kui kellelgi uus, võeras põli kätte tuleb, siis rõõmustab tema hea nõu pärast, mis tundjaist inimestest temale antakse. Uus aasta on meile ikka kui uus, tundmata tee, ja kui võeras põli, mis meile tuleb; kartes mõtleb igaüks: kuhu viib mind see tee; mis saab minust? Nõnda oleks küll õigus igal uuel päeval mõelda, aga päevade vahetused on meil enam õpitud kui aastate muutmised, seepärast teeb iseäranis uue aasta hakatus inimestele hirmu, ja äratav neid mureliste mõtetele ja küsimistele: Kes annab meile head nõu; kes kinnitab ja õpetab meid uuel teel? - Kes muu kui see, kelle nimi iga aasta otsa peale on kirjutatud, meie Õnnistegija, Issand Jeesus.

Täna tahab Tema meid oma apostli Pauluse suu läbi õpetada, võtkem Tema õpetust, siis ei ole tarvis uue aasta pärast mures olla. Kolmesugust nõu peame sest sõnast oma südamesse tallele panema:

- I. Jääge kindlaste palvesse;
- II. elage targaste nende vastu, kes väljas on;
- III. pidage aega kalliks.

Aga püha halastajat Jumalat täname meie, et Ta meid vanal aastal suure armuga hoidnud ja meile head teinud, ja palume, et Ta ka uuel aastal oma armu võtaks meile üles näidata ja õnnistada meie kogudust, meie koolisid, meie peresid ja majasid Jeesuse Kristuse pärast. Amen

A r m a s k o g u d u s !

Täna hakkab uus aasta, 365 korda saab päev tõusma ja jälle looja minema, ennegu ta otsa lõppeb. Mis võib kõik nii pitkal ajal sündida? Ükski ei tea, mis head ehk kurja aasta temale toob, ükski ei tea ka, kas ta selle aasta otsa ise näha saab, või kas ehk surm tema elu, ennegu aasta lõppenud, lõpetab. Kui meie seda mõtleme, siis kipub salaja hirm peale jamurelik küsimine tõuseb südamesse: mis peaks see aasta mulle tooma?

Meie oleme Tema sõna kuulnud, ja pidime kolm õpetust uue aasta teele kaasa võtma: esimene on: Jääge kindlaste palvesse ja valvake palves tänuga, see on, minu armsad, võist üks hea nõu, paremat ei ole. Kes vanast aastast palve uue aasta sisse võib kaasa võtta, ja uuel aastal kindlaste selle sisse jääb, sel ei ole õiete midagi karta. Ja kes vanal aastal veel ei osanud paluda, aga uuel aastal palumise tahab ülesvõtta ja sisse jääda, sel on esimene hea nõu võetud, mis uue aasta hirmu võib kautada. Sest olgu aasta vana või uus, Jumal on ikka vana ja uus, esimene ja viimne, Jeesus Kristus on seesama eile, ja täna, ja igaveste. Mis võiks küll uuel aastal sündida, kus Jumala nõu ja abi ei aitaks? Tuleb sulle kitsas kätte, on peenikene peus, mis sa muud teed, kui lähed oma Issanda palvele, kes rumalatele mõistust annab, ja nõu neile, kes ilma nõuta, ja ei hauguta mitte, kui sa ka tihti Teda oma palvetega käid tüütamas.

Tuleb sulle häda ja viletsus, mis sa üksi ei suuda kanda, kaeba seda oma Issandale ja looda julgeste Tema peale, sest Tema on ju tõtanud: hüüa mind appi ahastuse päeval, siis tahan ma sind sest välja kiskuda ja sina pead mind austama. On sulle midagi vaja ja sa ei tea, kust võtta, mine aga julgeste taeva Isa palvele, kes rikas on kõikide heaks, kes Teda appi hüüavad.

Teeb patt sulle vaeva, teeb maailm sulle tüli, kipuvad vihamehed sinu kallale, kaub rõõm ja julgus sinu käest, pole sul rahu, Jumalal on ikka nõu valmis, Tema võib rõõmustada, avitada, kinnitada, Temal on rahu, mis ülem on kui meie mõistus, ja Tema käsib koguni: Paluge, ja tõutab: siis peab teile antama. Ja kui sul ka midagi iseäralist asja tarvis ei ole, aga sa oled tüdinud maailma tühjast tülist ja nõuad jäädavast rõõmu, kõnele oma Jumalale ja Õnnistegijale, küll meel läheb varsi lahkemaks ja kallid lootus kosutab su hinge. On palve sõnad Jumala ette räägitud, jää oma palvesse kindla lootusega, et Jumal seda on kuulnud. Paluja peab teraselt valvama, et ta alati valmis oleks Jumala healt kuulma, kui Jumal meile vastab.

Palumisele kulub ärk vaim, muidu jääb ta lobisemiseks. Oh kui palju kallist aega saab inimestest tühja lobisemisega raisatud! Aga kuidas valvame paludes, kuidas hoiame unise lobisemise eest? Apostel ütleb: valvake t ä n u g a. Mõttele, kui sa palvele lähed, ja oma südame mõtted ja ihaldamised Jumala ette tahad välja puistata, mõttele ikka kõige esite selle peale, mis Tema juba sulle teinud, ja ära lepi ilmasgi palja kaebamisega ja küsimisega. Täna rõõmsa meelega Jumalat Tema armu ja Tema heategude eest, ja tee seda meeletuledades oma südant ärksaks ja oma lootust elavaks. Kes ikka aga kurvalt oma puuduse ja häda peale mõtleb, ja oma küllust ja õnnistust tähele ei pane, seda uinutab kurvastus viimaks magama, nagu see jüngeritele Ketsemane rohuajas sündis.

Kui Kristuse armu salaasi alati rõõmustuseks ja kinnituseks meie meeles peab olema, siis on tarvis, et see õiete saagu kuulutatud. See on iga hea, õnneliku uue aasta põhj. Seepärast tahab apostli manitsus õiete tähele panna, et ka õpetaja eest saaks palutud, et Jumal tema kuulutamise eest võtaks südameuksed lahti teha, et armuõpetus ka südame sisse saaks. Kus usklikud koguduse liikmed ei mõista ega viitsi õpetaja eest palvid teha, seal on armuõpetus kui kinni seutud, ja südamed on lukkus, terve sõna ei või joosta ega pease südamesse, ega saada kasu. Eestpalvid õpetaja eest on meie päivil iseäranis tarvis, sest päevad on pahad igapäivi, ja uskumata meel, vale ja kõiksugused valeõpetused tõstavad

julgeste oma pead ja püüavad neid võrgutada, kelle südamed ei ole tões kinnitatud ja kes ei palu Jumalat.

Teine õpetus ja nõu uue aasta jauks on: „Elage targaste nende vastu, kes väljas on.“ Kelle kohta käib see nõu? Usklikkude kohta. Ja kes need on, kes väljas seisavad? Paganad. Kas meie seas, kes meie ristiiinimesed oleme, ei peaks neid olema, kes väljas on, kellel Kristuse salaasjast osa ei ole? Aga paraku, ristirahva seas on ka palju, kes südame poolest paganad, et nemad küll ristiiinimese nime kannavad, kõik uskumata inimesed, ja patuorjad ja pilkajad, keda ilmalasteks hüütakse.

Elage targaste, tähendab siis: elage pühaste kui Jumala lapsed, et ka tõsisemad maailma lapsed, kui nemad teie head elu näevad, teie pärast taevast Isa peavad austama. Hoidke selle eest, et teie pärast Jumala püha nimi ei saaks teutatud, hoidke iga, ka kõige vähema ülekohtu eest, vaid näidake maailma ees iga asjas õigust ja tõsist jumalakartust üles. Siis ärge kartke maailma ähvardamist ega pilkajate naeru, nemad teutavad, sest et nemad

paremine ei mõista. Elagem armastuses, armastus on käsu täitmine, ja kes Jumala armastust omas südames tunnevad, ja kes Teda armastavad, need näidaku ka oma armastust üles inimeste vastu, et Jumal nende sisse jääks ja nemad Jumala sisse.

Kolmas õpetus uueks aastaks on: „Ja pidage aega kalliks!“ Üks aasta on üks pikk aeg, ja see aeg toob meile head ehk kurja, seda mööda, kui Jumal meile seda saadab. Aga toogu ta

meile mis tahes, ikka on see meile väga kallid aeg, sest see on armu aeg. See on üks aeg, mil meil ja ka teistel, kellega meie elame, armu üks veel lahti on, mil meile Jumala armu veel kuulutatatakse ja pakutakse, kus meie oma hinge õnnistust võime taga nõuda ja kätte saada. Meie kohus on selle ajaga teha, mis mõistlik mees oma varaga teeb. Ta pruugib seda targaste, et ta seda saaks kasutada. Seda mööda arva targaste kõik mis sa teed, ja ära ole laisk ja hooletu ses, mis sa pead tegema.

See p see kolme kordne hea nõu on, mis Jumal meile apostli läbi uueks aastaks annab. Kui sa seda võtad meeles pidada ja nõnda ka teha, kui sa kindlaste palvesse jääd, kui sa targaste elad kõikide inimeste ees, ja kui sa aega kalliks pead ja oma hinge kasuks pruugid, siis ära karda, sul peab üks hea uus aasta olema, toogu ta sulle mis ta tahab, toogu ta ka mõnda häda. Ja kui siis uus aasta vanaks jäänud, ja sa aasta pärast jälle uue aasta läve peal seisad, siis sul dist muud tarvilisemat tööd ei ole, kui see, et sa oma taevast Isa tänad kõige ära arvamata hea eest, mis Tema sulle teinud. Amen

Carl Eduard Malmi ja tema perekonna hauaplats Rapla kalmistul

170 aastat praost Carl Eduard Malmi sünnist

36 aastat Rapla koguduse õpetajaks olnud ning luuletajana ja koolikirjanikuna laiemalt tuntuks saanud Carl Eduard Malm muutus legendiks juba oma eluajal. 100.surma-aastapäeval, 14.jaanuaril 2001 avati talle Rapla kiriku seinal Gildemanni Dolomiidis valmistatud mälestustahvel

Carl Eduard Malm sündis 22.(vana kalendri järgi 10.) veebruaril 1837 Tallinnas tolliametniku pojana. Gümnaasiumi lõpetamise järel oli ta paar aastat Ambla pastoraadis koduõpetajaks. 1856 astus Malm Tartu ülikooli filoloogiat õppima, kuid läks peatselt üle teoloogiateaduskonda, mille lõpetas 1860. Saanud ka ülemkooliõpetaja kutse, oli ta ülikooli lõpetamise järel mõne aasta kodukooliõpetajaks Kambja kirikumõisas ja Tapa mõisas. Jaanuaris 1864 pühitseti ta vaimulikuametisse ning sama aasta detsembris valis Rapla kogudus Carl Eduard Malmi oma õpetajaks. Siin töötas ta kuni surmani. Lisaks sellele oli ta 22 aastat Lääne-Harju praost ja 5 aastat Eestimaa konsistooriumi assessor.

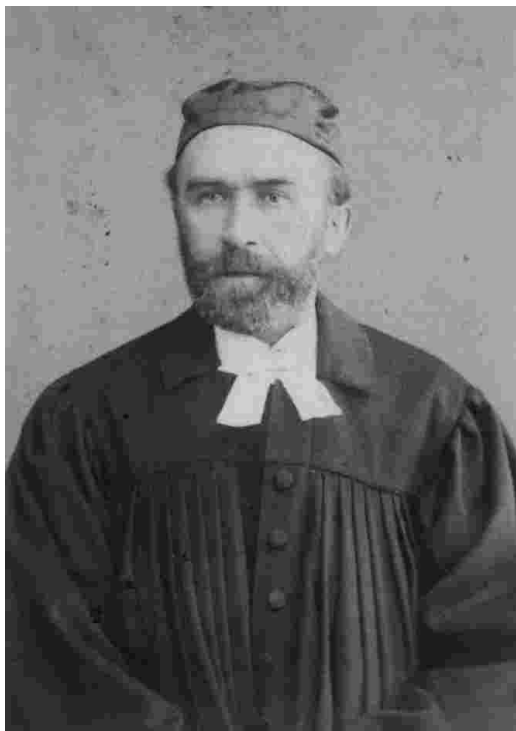
Tõeline eestimaalane

Rootslasest isa ja sakslasest ema pojana tekkis Malmil juba gümnaasiumipäevil, mil tema õpetajaks oli Ferdinand Johann Wiedemann, tõsisem huvi eesti keele vastu. Ta oli Kreutzwaldi kõrval üks esimesi, kes astus Kuusalu koguduse õpetaja Eduard Ahrensi juurutatud eesti keele uue ortograafia kaitseks välja ning sai ise selle veendunud kasutajaks. Ülikoolis pastoriametiks valmistudes andis ta endale aru, et tal tuleb edaspidi elada ja töötada eestlaste keskel. Tõelise estofiilina peeti Malmi 19.sajandi lõpus parimaks eesti keele tundjaks kogu Eestimaa kubermangus. Rapla rahvas pidaski teda eestlaseks.

Osav kirjamees

Carl Eduard Malm oli väga hea jutlustaja, osav kirjamees ja suurepärase hingehoidja. Kaks aastat pärast tema surma anti postuumselt välja Malmi jutluseraamat "Meie kuulutame Kristust, kes risti löödud", kuhu on kogutud peamiselt viimase eluaasta jutlused. Vahetult pärast Malmi surma anti eraldi välja tema viimane, 1901.aasta näärpäeva jutlus, mis on ka selles lehes avaldatud. Tolle vihiku eessõnas öeldakse Malmi kohta nõnda: *Missugused tema jutlused koore ja tuuma poolest olivad, seda teab kõige paremine see kogudus, kes 36 aastat tema suust Jumala sõna on kuulnud. Keele poolest eeskujulised, tulivad tema jutlused südamest ja läksivad südamesse.*

Malmi kui väga hea keelevaistu ja luuleandega meest kasutati nii piiblitõlke uuendamise kui ka kiriku uue lauluraamatu koostamise töös. 1894 ilmus Malmilt "100 vaimulikku laulu, kirikus ja kodu laulda", millest enamik on heal tasemel tõlked eesti keelde. Ta on ka ise oluliselt rikastanud meie kiriku lauluvara. Aastatel 1899-1991 kasutusel olnud Uues lauluraamatus on 26 Carl Eduard Malmi laulu. Meie praeguses Kiriku laulu-ja palveraamatus on üks Malmi algupärane laul -

„Rõõmusta, rõõmusta. Ristirahvas, rõõmusta“ (KLPR 328) ja 8 tema tõlgitud lauluteksti.

Viimaseid iseloomustab mitte niivõrd originaali täpne jälgimine, kuivõrd nende mugandamine tema enda maneerile vastavaks. Selle suurepärase näide on kõigile juba koolipõlvest tuntud luuletus "Kask" (Üks kask meil kasvab õues), mille aluseks on W. Mülleri saksakeelne tekst, kuid millele Malm andis Karl August Hermanni hinnangul "täiesti eesti näo ja koore". Seda laulu on peetud ka mitteametlikuks Rapla hümniks.

Malm oli 19.sajandi kirjameestest esimene, kes vahendas eesti lugejale maailmaklassikat. Goethe, Schilleri ja Heine ballaade ning Krölovi valme tõlkides järgis ta täpselt ja nõudlikult originaali. Andeka pedagoogina andis Carl Eduard Malm aastatel 1874-1884 kolmes jaos välja koolilugemiku "Laulud ja Loud", millest ilmus 9

kordustrükki ja mida peetakse üheks oma aja paremaks õpikuks. Kui Liivimaa lapsed õppisid Carl Robert Jakobsoni „Kooli Lugemise raamatu“ järgi, siis Põhja-Eestis oli kasutusel Malmi õpik.

1868 ilmus Malmi sulest raamatuke "Rapla kirik Harju maal", kus on väärtuslikku teavet nii Rapla vana kiriku, kalmistu kui ka tolleaegse koguduse kohta. Lugejat paelub ka Malmi mahlakas ja humoorikas jutustamisstiil, mistõttu sai sellest teosest autori 100. surma-aastal tehtud faksiimile kordusväljaanne.

Hea hingekarjane

Malmi kui isiksuse teeneks võib pidada sedagi, et kui 19.sajandi teisel poolel leidis venestamispoliitika tõttu paljudes kohtades aset massiline üleminek õigeusku, siis Rapla kihelkonnas usuvahetusliikumist peaaegu ei olnudki. Teisel poolt ka Läänemaa ärkamise nime all levinud ja Rapla kihelkondagi puudutanud inimeste usulise innukuse suutis Malm suurepäraselt juhtida luteri kiriku ja vennastekoguduse kindlasse voolusängi.

Carl Eduard ja Agnes Ottilie Anette Malmil (sündinud Rinne) oli 6 last. Ka nende üks poeg Carl Otto oli kirikuõpetaja, kes pidas vaimulikuametit Pühalepa ja Vormsi kogudustes. Tema pärandiks võime pidada Eesti maapiirkonnas ainulaadset kahe torniga suursugust Rapla kirikut. Olles olnud selle ehitamise initsiaatori, ei näinud tema silmad kahjuks enam kiriku lõplikku valmimist.

Carl Eduard Malm lahkus 63-aastasena keset päevatööd 14.(1.)jaanuaril 1901. Tema kirjutuslaualt Rapla pastoraadist leiti pärast surma otseku jumalagajätuks mõeldud read:

Öömajaks muidu oli ilm,
kus head ja kurja nägi silm.
Nüüd pangu ukse kinni ta,
sest rändaja
on rutand koju minema.

Mihkel Kukk

Meie Vaike

Juhatuse esimees Raivo Erm tänamas Vaike Veeorgu

13.detsembril õnnitleti Vaike Veeorgu 72.sünnipäeva puhul ning tänati teda koguduse käsitööringi 9-aastase innuka vedamise eest. Nostalgilist pidulikkust lisas Vaike otsus lahkuda Raplast ja minna oma noorpõlvemaile Ahja, kus on elamas ka tütar Kadri Ugur. Lääne-Harju praost Jüri Vallsalu andis Vaikele üle peapiiskopi allkirjaga EELK Konsistooriumi tänukirja Rapla koguduses tehtud tänuväärse töö eest.

Paar päeva enne seda, II adventipühapäeval oli Rapla koguduses järjekordne, juba 18. käsitöö näitusmüük. See on alati olnud oodatud sündmus mitte ainult neile ligi kahekümnele naisele, kes juba mitu aastat kord nädalas koos käivad ja vahepealsel ajal usinalt mõtetel ja näppudel käia lasevad. Koguduse käsitöölaadad on pakkunud huvi ja põnevust väga paljudele külastajatele nii lähedalt kui kaugelt. Need on saanud omamoodi Rapla koguduse visiitkaardiks. Jõulueelsel ajal leiab igaüks sealt ka praktilisi ja originaalseid jõululingitusi ning mis kõige tähtsam, väga odava hinna eest.

Toodete odavus ei tähenda seda, et naised ise oma tööd vähe hindaksid. Tegemist on heategevusüritusega, millega toetatakse eelkõige oma kogudust. Näitusmüüke on korraldatud igal aastal kaks: esimesel ülestõusmispühäl ja ühel adventipühapäeval enne jõule. Väljapanekuruumid on selle aja jooksul vahetunud, sisu ja põhimõte aga on jäänud alati samaks. Need, kellele heategevus ei istu, pole sellesse seltskonda kauaks püsima jäänud.

Koos hakati käima 1997.aasta kevadel. Kolme naisega alustanud rühm kasvas jõudsalt selliseks töomesilaste sõpruskonnaks, kellega taheti liituda. Kes on tulnud, need reeglina on ka jäänud. Aastate jooksul on käsitööringist läbi käinud oma veerandsada inimest, aktiivseid osalejaid on praegu kaheksateist. Enamus neist on juba pensionieas.

Kord nädalas kokku saades õpitakse uusi nippe ja tuuakse näha oma töötulemusi. Põhiline tehakse kodus. Rühma suurim rikkus on see, et kokku on saanud erinevate oskuste ja annetega inimesed. Igaüks ajaks nagu oma rida, kuid üheskoos

tehakse ühte ja sedasama, ehedat ja kordumatut käsitööd, mida tänapäeval järjest vähem osatakse ja tahetakse valmistada.

Ka ei kehti käsitöörühmas mingit plaanimajandust, vaid igaüks teeb oma jõudu ja võimalust mööda. Kuna Vaike on ettevalmistuselt võimlemisõpetaja, teab ta hästi, et terve vaim saab olla ainult terves kehas. Sellepärast ei lase ta tunnis naistel sugugi ainult istuda, vaid paneb nad vahepeal ka toolivõimlemist tegema. Üheskoos on käidud isegi Valtus ujumas. Kohvijoomine ning ühine luuletuste või palveraamatu lugemine kuulub endastmõistetavalt päevakavasse.

Hooaega alatakse ja lõpetatakse ühise peoga, kuhu igaüks toob midagi söögipooliseks. kaasa. Juba üksnes toidulaud on alati nagu näituseväljapanek, rääkimata sellest, kui maitsev ja hõrgutav on kõik. Tean seda sellepärast, et sinna oodatakse alati ka koguduse teisi töötajaid ja juhatuse liikmeid.

Suviti, kui enamik naisi vahetab sukavarda ja heegelnõela labida ja reha vastu, käiakse üksteisel külas, aiapeol grillimas ja niisama juttu puhumas. Unustamatud on igasuvised alati hästi ettevalmistatud ekskursioonid. Eelmise suve toredaim elamus oli paljudele Taevaskojas mööda Vöhandu jõge „Lonniga“ sõitmine, kust sai imetleda Lõuna-Eesti võrratuid liivakivi paljandeid.

Kui ma olen naistelt küsinud, millega Vaike neid kõige enam on võlunud, öeldakse, et see energia, millega ta teistele oma optimismi süstib, on lausa nakkav. Kuna ta ise palju jõuab, siis ei taha ka teised maha jääda ja kõik annavad vastu oma parima. Eriliselt hinnatakse Vaike juures tema õppimisvõimet ja õpetamisoskust. Tõelise pedagoogina töötab ta läbi kõik uemad käsitööajakirjad ning sageli ollakse oma töödega üldisest moetrendist isegi ees.

Kuigi Vaike ei taha olla karm ülemus, on ta alati suutnud naiskonnas oma sõna maksma panna. Vaatamata sellele, et Vaike on loonud ka ilma temata hästi toimiva käsitööringi, on ta lubanud siiski paar korda kuus Ahjalt Raplasse sõita, et oma tublidel „tüdrukutel“ silm peal hoida.

Mihkel Kukk

Hetk 2006. aasta jõulu käsitöö näitusmüügil

Taimi ja Hugo kuldaasta

Nelipühade eel aastal 1956 registreeriti tolleaegses Rapla külanõukogus kahe Väljataguse küla noore inimese Taimi Haberi ja Hugo Rootsimaa abielu, mis rajas aluse seni juba veerandsajaliseks kasvanud suguvõsale. Mullu 20. mail pidasid nad koos pere ja sõpradega oma kuldpulmi Rapla kirikus ja Taimi kodutalus Kaasikul. Novembris tähistas Taimi ka oma 70. sünnipäeva.

Palusin jõulunädalal neil taastuua pilte möödunud. Jutulõnga keris Taimi, Hugo põikas kavalalt muude tegemiste juurde.

„Pulmapidu meil õieti ei olnudki,“ ütleb Taimi. „Minu isa ja ema olid kolhoosnikud, palka ei saanud, elati vaeselt, ja Hugol oli ainult ema, isa oli surnud. Olime tuttavad väiksest saadik ja kui Hugo sõjaväest tagasi tuli, abiellusimegi. Ootasin siis juba oma esimest last.“ Ka laulatus jäi tollal selletõttu pidamata. See toimus Rapla kirikus alles 5. augustil 1990 üheskoos Taimi õe Helle ja õemehe Voldemari ning nende poja Andrese ja pojanaise Signe laulatusega.

Tähtsaim on perekond

Taimi ja Hugo on üles kasvatatud kaks tütart ja poja ning neist kõigist on saanud tublid töönimesed. Lastelapsi on neil üheksa ning lastelastelapsi juba kuus. „Minu vanematel oli samuti kolm last ja kõik tütreid,“ ütleb Taimi, kes on oma pere lastest vanim. Keskmine öde Malle töötas eluaeg arstina Tallinnas, kuid raske haigus viis ta Rapla kalmistule kaks aastat tagasi. Noorim öde Helle on staažikas saksa keele õpetaja, kuid hiljuti kolisid koos abikaasaga lõplikult pealinnast kodutallu Väljatagusele. Praegu käib ta veel Tallinnas tunde andmas.

Hugo vanematekodus elab pärast tema kaksikõe Liidia surma õemees Elmar Roosimaa koos tütrega. Kolm aastat elaski noorpaar Hugo kodus ühes väikses toas, kuni said korteri Raplas meierei vastas asuvas majas. Kuna Taimi oli lõpetanud kaubanduskooli ja töötas Rapla kaubalaos, oli seal lähedal lõuna ajal koju lipata ja lapsed üle vaadata. Merle ja Raivo veetsid kogu päeva omapäi, kuna lasteaeda tollal polnud. Hugo töötas siis tellisetehases lukksepana.

„Hugo on olnud kogu elu väga töökas mees,“ ei väsi Taimi oma kaasat kiitmast. „Tema suur ihalu oli saada ekskavaatorijuhiks ning kursuste läbides töötaski ta selles ametis kolmkümmend aastat. Tööpäevad olid pikad ja maaparandusobjektid kaugel eemal. Ekskavaator oli tema jaoks nii tähtis asi, et näeb seda siiaamaani unes.“

Selleks ajaks oli perre lisandunud ka kolmas laps Marge ja nendega tegelemine oli tervenisti Taimi õulul. Kuna teenitud raha eest midagi osta polnud, otsustati hakata maja ehitama. Selleks kulus neli aastat ning 30 aastat tagasi, 1976. aasta jõuluks koliti sisse. Oma ehitatud ja rajatud kauni kodu üle on Taimi ja Hugo väga õnnelikud.

Optimistlik ellusuhtumine

„Meil on olnud väga ühtne pere ja iga suvi võtsime ette pikema reisi autodega mööda Eestit telkides ööbimisega. Lastele oli see oodatud sündmus, talvel varakult valisid nad välja marsruudi ning peatuskohad. Nii kestis see viisteist aastat, kuni lastel endil sündisid lapsed. Koos Hugoga oleme palju kordi osalenud turismireisidel Venemaal ja teistes omaaegsetes liiduvabariikides,“ meenutab Taimi hea sõnaga ka nõukogude aja võimalusi.

Erinevalt paljudest teistest vanematest inimestest, kes aeg-ajalt

Hugo ja Taimi Rootsimaa oma kuldpulmapäeval 20. mail 2006

kipuvad liiga palju nurisema, ütleb Taimi, et meie elul pole tegelikult häda midagi. „Väga hea on elada! Minule meeldib praegune Eesti Vabariik. Elasin kogu hingest kaasa Toomas Hendrik Ilvese tõusmisele presidendiks ja olen rõõmus selle üle.“

Külalislahke kodu

Kui Taimi oli pensionile jäänud, kutsusid Luule Lainväe ja Helgi Tursk teda kirikukoori laulma ning seal käis ta tosin aastat. „Kord 1993. aastal tuli Anneli Kukkk kooriproovi ja teatas, et kogudusele on külla tulemas sõbrad Soomest ning küsis, kas keegi saaks külalisi enda juurde majutada. Ütlesin hulljulgelt, et mina võtan. Sain siis hakkama ja nii on see jätkunud siiaamaani. Kordagi pole ma ära öelnud, kui on palutud koguduse külalisi majutada,“ räägib Taimi ilmselge rahuoluga.

„Mul on nende kümnete inimeste nimed koos aadressidega alles hoitud, tähtpäevadel vahetame paljudega kaarte. Erilisel soojad suhted on Borby koguduse inimestega Saksamaalt, kes on mitmeid kordi oma külaskäikudel Raplasse meil viibinud. Suureks abiks nendega suhtlemisel on loomulikult öde Helle. Täna kirjutasin jõulukaardi Omskisse, kus töötavad misjonärid Liliann ja Hannu Keskised. Nemadki on meil ööbinud, samuti mitu Soome pastorit. Kõiki ei jõua üles lugeda.“

Kui lõpuks küsin, mis teid Hugoga jätkuvalt sellel lainel hoiab, vastab Taimi, et tänu suurele perele on nende ümber kogu aeg olnud inimesi. „Olen kõigile öelnud ja ütlen: ennem olgu sul sada sõpra kui sada krooni,“ avaldab Taimi nende elukreedo.

Kõrtsinite pere

7.detsembril möödus 120 aastat Kumma küla Telgi talu peremehe Hans Kõrtsini (1886-1968) sünnist. 5.märtsil on 95. sünniaastapäev perepojal Hugo Kõrtsinil (1912-1996). Oma perekonna värvikat elukäiku meenutab pere noorim tütar Eveline Lootus.

Meie kodutalus Telgil ehitati uus elumaja ja laut 1910.aastal. Vanemad abiellusid aasta hiljem. „Pulmakingiks“ sai ema isalt kaasa kaks isa vallalist õde, meie tädid Tiiu ja Kai. Nad olid meil tublideks abilisteks talutöodes, sest isal oli väga palju ühiskondlikke kohustusi ja ema kasvas lapsi. Mõlemad tädid surid 1942 kolmepäevaste vahedega ja maeti korruga Rapla kalmistule.

Vanim laps Hugo sündis 1912. Kokku sündis meie vanematele 13 last: 3 poissi ja 10 tüdrukut. Osa suri lapsena, osa teismelise eas põhiliselt tiisikusse. Vanaks on elanud meie pere lastest vaid viis – Hugo, Maria, Elise, Valve ja Eveline. Praegu on elus veel ainult Valve ja Eveline.

Perepoeg Hugo jäi abielludes kodutallu Telgile ning oli masinaühistute masinist. Hiljem töötas ta pikka aega kolhoosis traktoristi ja kombainerina. Õdedest vanim Maria sai Kangru talu perenaiseks Kehtna külje all Kābikūlas ning tegeles elus palju õmblustööga. Elise abiellus oma küla noormehega ja elas surmani Kummas Tapumäe talus. Tema kodus telgedel ilusaid kangaid ning tegi ka lastelastele Rapla kihelkonna rahvarõiva seelikuriideid.

Telgi talu lastest said Valve ja Eveline ainsatena kõrghariduse. Valve õppis Tallinna Pedagoogilises Instituudis ning töötas kogu elu õpetajana Anija algkoolis. Eveline lõpetas Tartu Ülikooli matemaatikuna ning pärast kooliõpetaja ametit oli aastaid kuni pensionile jäämiseni laboratooriumi juhatajaks Tallinna Polütehnilises Instituudis.

Küla keskpunkt

Meil oli postitalu ja telefoni kõnepunkt, ainuke külas. Isa oli ka heas mõttes auahne mees. Ta armastas meile rääkida, et oli esimene Kumma külas, kes endale jalgratta ostis. Sellega

Kõrtsinite pere 1938, seisavad vasakult Elise, Meeri, Agnes, Valve; istuvad Hugo, isa Hans, ema Juuli, Maria; ees Eveline ja Naima

sõitis ta palju ringi, käis ära isegi Tallinnas.

Kuigi Valtu laste pühapäevakooli peeti Kaerepere külas metsa ääres asuvas Madli Pohla majakeses, oli meie kodus igal suvel pühapäevakooli aasta kokkuvõttev koosolek. Lapsed laulsid ja lugesid ning näitasid, mida nad aasta jooksul olid õppinud. Jõulu ajal peeti Valtu laste jõulupuu jälle meil.

Korra aastas, tavaliselt veebruaris käis Rapla õpetaja Joosep Liiv meil kodus ümbruskonna lapsi loetamas. Siis kogunes Telgile taas palju inimesi. Õpetaja kutsus lapsed ükshaaval enda juurde ja „katsus“ nende teadmisi mitte ainult piiblliloos, vaid ka geograafias, ajaloos, matemaatikas jne. Väiksemaid lasi ta lihtsalt lugeda. Pāris pisikesed ainult veerisid sõnu kokku. Mina oskasin nelja-aastaselt juba soravalt lugeda.

Usuline kasvatus

Kirjeldan hommikupalvet meie kodus. Ema ja vanemad õed panid toidu lauale. Meil oli köögis igal söögiajal laua ääres kaksteist inimest. Enne seda kogunesime kõik eeskambrisse, kus oli harmoonium. Vend Hugo istus selle taha mängima. Isa ütles sõnad ette ja me laulsime enamasti tuttavat koraali. Seejärel luges isa kirjakohta piiblist ja me laskusime põlvili ning palvetasime. Isa tegi seda häälega. Lõpus oli jälle laulusalm ja alles siis läksime sööma.

Et vend Hugo oli musikaalne poiss, ostis isa talle kaheksandaks sünnipäevaks prantsuse harmooniumi, mida ta mängima õppis. Esimeseks õpetajaks oli onu Jaan, kes oli iseõppija. Kui Hugo ja õed olid väikesed, pidas isa oma kodus pühapäevakooli, kuhu ka külalapsed tulid. Lauldi ikka Hugo pilli saatel. Sellest kasvas välja Kumma noorte laulukoor. Hugo mängis kas harmooniumi või viiulit, õed Maria ja Valve kitarril ning Elise tsitrit. Küla noortel olid ka oma pillid. Peaaegu igal nädalavahetusel kõlas meie laul, olid kooriproovid.

Kumma küla vaimulik pillikoor. Seisavad vasakult esimene isa Hans, kolmas Hugo, viies Maria ning ees tsitriga Elise

Juba väikese lapsena võtsin neist osa, muidugi kuulajana. Pole siis ime, et mul on kas osaliselt või täielikult peas üle saja vaimuliku laulu.

Kumma külas peeti palvetunde algul viies, hiljem kolmes talus, nende hulgas ka meil Telgil. Neis laulis alati meie koor. Koori vaimne juht oli isa, tehniline aga Hugo.

Kui meie Kumma koori aktiivsemad liikmed läksid hiljem edasi Rapla vennastekoguduse palvemaja laulukoori, oli Hugol alati viiul kaasas, millega ta lauljatele hääled kätte andis ja siis ka laulu saatis. 1930-ndate lõpul, kui Järvakandi Peetri kirikus oli õpetajaks Friedrich Uuspõld, oli Hugo ka seal organistiks. Õemehe venna juures õppis Hugo selgeks veel raamatute köitmise kunsti.

Vennastekoguduse lauluvarana tuntud Gustav Allo koostatud „Vaimulikes lauludes“ on laule, mille sõnad on isalt ja viisi autoriks on Hugo. Rapla palvemaja laulukoor õppis selgeks kaks – „Väga tähtis päev on ees“ (nr. 745) ja „Jumalaga jääme, vennad-õed“ (nr.724).

Mees mitmes ametis

Meie isal oli väga palju kohustusi. Ta oli Rapla abivallavanem, Valtu turbatööstuse ühingu aseesimees, Valtu tuletõrje ühingu aseesimees, Valtu kooli hoolekogu esimees, Kumma masinatarvitajate ühingu esimees, Rapla koguduse nõukogu liige.

Isa ristas ka lapsi. Hiljuti leidsin ta kirikutähtede ära kirjjade raamatu, kus on kaugel üle saja ristimistähe. Kõik selleaegsed Valtu lapsed said isa poolt ristitud, ainult meie oma lapsed ristas Jaan Neljas Pörsaku külast.

Isa oli ka tervele Rapla vallale vaimuliku ajakirjanduse,

nagu „Kristliku perekonnalehe“ ja „Risti väe“ tellijaks. „Kristlikul perekonnalehel“ oli lisaleht „Kristlik laste sõber“, kus olid sageli Gustav Allo lihtsad luuletused, mis olid koraaliviisidega lauldavad. Üks on mul katkendlikult meeles: *Meie sööme nüüd/igal päeval võid/ja ka head kaeraputru,/mis meil' ema keedab tihti/puhta piimaga,/pisut suhkruga./ Küll see maitseb hea,/paremat ei tea.*

Õhtuti pärast päevatööd võttis isa sageli minu kui kõige noorema lapse oma põlvedele ja jutustas piiblitlugusid ning laulis vaimulikke laule. Kui olin päris väike, jutustas ta mulle ka lugusid, kus peategelane oli lihtsalt poiss. Ma ei teadnud siis, kes oli selle prototüübiks. Suuremaks saades sain aru, et see oli olnud ta ise.

Isa jutustas, et tema noorpõlves tsaariajal kehtisid ka poole- ja veerandkopikalised rahatähed. Kirikuõpetaja oli igal pühapäeval öelnud kantslist rahasumma, mis eelmisel pühapäeval korjanduskarpi pandud. Isa oli alati pannud summa, mis lõppes poole või veerand kopikaga, näiteks 25½ kopikat või 20¼ kopikat. Kui õpetaja nimetas järgmisel pühapäeval eelmise korjanduse summat, lõppes see ikka ½ või ¼ -kopikaliselega. Isa oli siis nii tähtis ja uhke, et tema pandud raha öeldi tervele kogudusele kantslist ette, sest teised vaevalt sellist raha panid.

Minu leeripäeva õhtul soovis isa meie kodus pidada palvetunni, millest ka õpetaja Evald Saag osa võtaks. Isa jäi aga õpetaja kutsumisega hiljaks, sest too oli lubanud minna Alu-Metskülla Sepale Meeta Soone (piiskop Einar Soone õe) leeripäeva palvetundi. Isa aga ei jätnud asja nii, vaid korraldas meie koduse palvetunni laupäeva õhtul, kuhu siis ka õpetaja sai tulla.

Eveline Lootus

Valtu pühapäevakooli lapsed ja õpetajad 1930-ndatel aastatel, neljandas reas vasakult esimene Hans Kõrtsini

Aasta 2006 Rapla Maarja-Magdaleena koguduses

Abivalmis ja nooruslik Linda Paas sai 19. jaanuaril 70 aastaseks

ametivendade, sõprade ja koguduserahva õnnitlused. Peapiiskop andis Rahulale üle EELK elutööpreemia ja Teeneteristi II järgu medali (mõlemad esimest korda). Paar päeva varem oli Esra Rahula saanud Vabariigi presidendilt Valgeristi IV järgu ordeni.

Praost Paul Saar ametivend Esra Rahula autasusid imetlemas

3.03. Koguduse ustav perenaine Liidia Palm sai 75.sünnipäeva, puhul EELK Konsistooriumi tänukirja.

16.04. Esimesel ülestõusmispuhal korraldati pastoraadis järjekordne käsitöö näitusmüük.

23.04. Jutlustas Juhani Martikainen Rootsi Luterlikust Evangeeliumi Ühendusest Soomes (SLEF).

29.04. Rapla koorijuht Margit Sarri tähistas oma 30. tegevusaastapäeva dirigendina suure sõpruskooride tänukontserdiga, 1992-96 juhatas ta ka koguduse segakoori.

30.04. Sopran Liina Saari tähistas kontsert-jumalateenistusel Rapla kirikus oma 55.sünnipäeva, kus kaasa musitseerisid organist Andres Uibo ja viuldaja Toomas Nestor.

6.05. Peapiiskop Andres Pöder pühitses Rapla kalmistul emeriitpraost professor dr Evald Saagi marmorist hauaristi ja tema esimese abikaasa Agnese uue hauakivi. Sellele eelnes palvus kirikus, kus õpetaja Mihkel Kukk kõneles teemal „Saag ja Rapla“ ning laulis Tooni Leedjärv. Mälestushetkel pastoraadis, mida juhtis assessor Ove Sander, laulis Pille Lill.

1.01. Koguduse jõulupuu uusaasta jumalateenistuse järel.

6.01. Kolmekuningapäeva õhtul Rein Rannapi klaverikontsert.

13.01. Rapla kogudus sai helilooja ja organisti Enn Võrgu juubeliaasta korraldamise eest ühe neljast Raplamaa 2005. Aasta Tegija auhinnast.

26.02. Praost Esra Rahula 80.sünnipäeva tähistamise jumalateenistusel jutlustas peapiiskop Andres Pöder. Pastoraadis järgnesid

13.05. Tuuliki Jürjo (orel) ja Leena Laasi (viul) kontsert „Kirg ja kirgastus“.

28.05. Jumalateenistusel laulis Klaukkala õpilaskoor Soomest.

3.06. Koguduserahvas oma järjekordsel palverännakul külastas Keila kirikut, Nelipühi kiriku rehabilitatsioonikeskust Lootuse küla Laitses ja Nissi kirikut ning osaleti Nissi vennastekoguduse palvemaja aastapäeval.

4.06. Rapla vennastekoguduse 208. aastapäeval I nelipühal pidas hommikuse piiblitunni emeriitpraost professor dr Voldemar Ilja. Jumalateenistusel õnnistati 11 leerilast.

14.-19.06. Rapla koguduse 10-liikmeline delegatsioon oli külas Borby sõpruskogudusel Eckernfördes Saksamaal. Kümneaastase sõprussuhte märgiks viidi kingituseks Rapla kihelkonna auhinnana tuntud Maarja-Magdaleena pronkskuju.

18.06. 1941.aasta küüditamise 65.aastapäeva puhul laulis segakoor Kaleva jumalateenistuse järel Cherubini Reekviemi.

30.06. Suri 101 aasta vanuses vennastekoguduse jutlustaja Jaan Saluste.

2.07. Leerimälestuspäeval oli kuldleeris 26 „last“, üks tähistas oma 60. leeriaastapäeva.

22.07. Kihelkonna nimepäeval, Maarja-Magdaleena päeval algas XIV Rapla kirikumuusika festival (KMF), kus kõlas G. F. Händeli oratoorium Messias, mille esitasid segakoorid Noorus ja Cantus ning barokkorkester Raul Talmari juhatusel, solistid olid Liina Saari, Helen Lokuta, Mati Turi ja Uku Joller.

23.07. Koguduse segakoori ja aktiivi südasuvisel palverännakul Lääne-Eestis külastati Haapsalu, Ridala, Martna ja Kullamaa kirikut ning Ridala ja Mäevalla baptistipalvemaja.

27.07. KMF-i kontserdil esines akordionistide kontsertorkester Tremolo Venda Tammani juhatusel.

30.07. KMF-i kontserdil laulis tütarlastekoor Ellerhein Tiia-Ester Loitme juhatusel.

3.08. KMF-i kontserdil laulis Eesti Rahvusmeeskoor Mihhail Gerts'i juhatusel.

6.08. KMF-i lõppkontserdil pidas avapalve festivali patroon peapiiskop Andres Pöder, esinesid festivali kammerorkester Jüri Alperteni ja Tallinna saksofonikvartett Olavi Kasemaa

Koguduse rahvas tutvumas Lootuse küllaga Laitses

Šveitsi organist Brita Schmidt kontserti andmas

juhatusel. Kontserdi lõpul anti Raikkülalt pärit kirjanikule ja heliloojale Enn Vetemaale 70.sünnipäeva puhul 2006. aasta Rapla kihelkonna auhind - Maarja-Magdaleena pronkskuju.

20.08. Taasiseseisvuspäeva 15.aastapäeva jumalateenistusel jutlustas emeritõpetaja dr. Matti Komulainen Kuopiost ja laulis Juva koguduse kvartett Soomest.

1.09. Koolirahu kontserthalvusel laulis ansambel Proseuhe.

3.09. Kohvilaud ja suviste kirikuvalvurite tänamine pärast jumalateenistust.

12.09. Orelikontserdi andis organist Brita Schmidt Šveitsist.

23.09. Mitte-Riinimanda koori kontsert kiriku 105.aastapäeva eelõhtul.

24.09. Rapla kiriku 105.aastapäeva jumalateenistusel jutlustas Alahärmä sõpruskoguduse õpetaja Heikki Väkiparta Soomest. Küläs Alahärmä koguduse delegatsioon.

1.10. Rahvusvahelise palvapäeva puhul rahu pärast Jeruusalemmas oli Rapla kirikus üle-eestiline oikumeeniline kontserthalvus, kus eestpalves osalesid Eestis tegutsevate kirikute juhid ja pastorid, sealhulgas peapiiskop Andres Pöder. Kõnelesid Riina Kaukver, Peeter Vösu, Kullo Arjakas ja Irina Stelmach, laulis Kohila baptistikoguduse gospelkoor.

3.10. Barokk-kontsert Antonio Vivaldi muusikast.

8.10. Lõikustänapühapäeval laulis Tallinna Jaani koguduse naiskoor.

Esimesel adventipühapäeval oli koguduse külaliseks Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu president Joosep Tammo

15.10. Heategevuskontsert „Sündinud Raplamaal“ Rapla haiglaale sünnitusaparatuuri ostmiseks, kus laulsid Raplamaalt pärit Eesti tuntud artistid.

22.10. Misjonipühapäeval jutlustas SLEF-i esindaja Juhani Martikainen Lappväärtist, laulis nende ansambel. Pastoraadi saalis etendati EELK misjonikoori liikmete poolt 200-aastast Eesti misjonitöö ajalugu kajastavat näidendit „Meie misjon“.

31.10. Usupuhastuspühapäeval jutlustas peapiiskop emeeritus Kuno Pajula, kes andis jumalateenistuse järel Saima Rahulale 80.sünnipäeva puhul EELK Konsistooriumi tänukirja.

19.11. Jutlustas Kullamaa koguduse õpetaja Ants Leedjärv ja laulis Kullamaa koguduse segakoor.

26.11. Igavikupühapäeval süüdati 66 küünalt kõigi kirikuaasta jooksul koguduse poolt maetute mälestuseks.

2.12. Esimese adventiküünla süüdas kirikus abivallavanem Hans Liibek, esinesid Riinimanda koorid. Mikk Sarv, Anne Maasik ja Heiki-Rein Veromann esitasid jõuluteemalise katkendi Villem Grünthal-Ridala regivärsilisest poeemist „Püharist“. Kiriku pargis süüdati tuled Rapla linna jõulupuul. Kirikusse pandi üles Ritva Vasama vaimuliku temaatikaga miniatuuride näitus.

4-kuuse Kenno Järvalt ristimine esimesel jõulupühapäeval

3.12. Esimese adventi oikumeenilisel jumalateenistusel jutlustas Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Liidu president pastor Joosep Tammo, kes hiljem pastoraadis kõneles pikemalt baptistikiriku tegevusest Eestis ja kogu maailmas.

9.12. Dave Bentoni ja Tallinna Poistekoori jõulukontsert.

10.12. Teise adventi jumalateenistusel laulis inseneride meeskoor, pastoraadis oli suur jõulu käsitöö näitusmüük.

13.12. Lääne-Harju praost Jüri Vallsalu andis Vaike Veeorule EELK Konsistooriumi tänukirja pikaajalise ja väsimatu töö eest koguduse käsitööringi juhendamisel.

17.12. Kolmanda adventi jumalateenistusel laulsid Tallinna Kaarli koguduse segakoor ja Alfred Karindi nimeline segakoor, õhtul oli Liisi Koiksoni ja Koit Toome jõulukontsert.

20.12. Raplamaa noortekollektiivide suur jõulukontsert.

22.12. Jõulukontsert „Valge Gospel“ WAF gospelkoori ja Eesti tuntud popartistide osavõtul.

23.12. Eakate koguduseliikmete jõulupuu inglisaalis.

25.12. Esimese jõulupüha jumalateenistusel õnnistati 16 uut koguduse liiget.

Kakssada aastat Eesti misjonialalugu

1806.aastal jõudis Aafrikasse Sierra Leonele esimene Eestimaalt läinud misjonär Gustav Reinhold Nyländer. Tagasivaatena Eesti välismisjoni kahe sajandi pikkusele ajaloole esitasid misjonipühäl, 22.oktoobril Rapla pastoraadis misjonikoori lauljad teemakohase näidendi. Loo autor, EELK Misjonikeskuse misjonisekretär Piret Riim oli lahkesti nõus vastama meie küsimustele.

Piret Riim

Kust said idee „Meie misjoni“ kirjutamiseks?

2004. aasta sügisel konverentsil plaanis misjonikeskus tutvustada rahvale Eesti misjonialalugu. Keskusesse oli kogunenud mitmesuguseid ajaloomaterjale ja nii pakuti mulle, et koostaksin nendest ülevaate. Mõte millestki näidendilaadest oli õhus algusest peale. Misjonikeskuse peasekretäriks oli tulnud loova mõtteviisiga Kirsti Malmi Soomest, kus kristlik kultuur on tervikuna värviküllasem kui meil Eestis. Näitemängu esitajaks oli plaanitud misjonikoor.

Kuidas kulges loomeprotsess?

Misjonialaloost ei teadnud ma varem eriti midagi. Teadmatusest ei oska võimalikke karisid karta. Küllap peegeldub kogetud pingevabadus ka etenduses. Lihtne oli valida iseloomulikena tunduvaid värvikaid detaile, neid ühendada. Sõelalejäänud on kui kitsuke tordilõik, mis annab aimu kogu tordist ehk misjonialaloost. Minu enda jaoks oli see suur maailma avastamine. Tagantjärele rõhutan, et kogu see lugu on eelkõige Jumala antud, mina lihtsalt panin kirja. Ma üldse ei vaevunud selle töö juures. Plaanisin puhtandi jaoks kolm nädalat, valmis kirjutasin ühega. Kahe ja poole aasta vältel, mil etendust on kuuel korral mängitud, on seoses uue materjali avastamisega sisu ka natuke teisenenud.

Materjalis sisaldus paar sisult olulist, vormilt aga igavat loetelu rahalistest annetustest ja misjonikooli õppeainetest. Küsisin näidendi muusikaliselt kujundajalt, misjonikoori dirigendilt, et

äkki on võimalik seda edasi anda kuidagi muusikaliselt. Maarja Vardja võttis proovida ja nendest laulukestest on kujunenud näidendi küllap üllatavaimad kohad.

Kuidas misjonikoori lauljad oma osasse sisse elasid?

Misjoniringi prouade tekstist on tegelikult suur osa nende endi looming, sageli kohapealne improvisatsioon. Kokkulepe oli, et muuta võib ainult teatud tekstiosid, fakte ei tohi moonutada. Muidu võis igäiks kohendada materjali endale suupärasemaks. Misjonäride osi mängida on raskem, seal on teksti muutmise võimalus väiksem, kuna tegemist on ehtsate kirjadega misjoniväljadelt.

Kahe aasta jooksul on osa näitlejaid vahetunud. Uued inimesed on toonud juurde uued karakterid, teistsugused nüansid. Tervikuga olen mina jäänud küll alati rahule. Minu roll oli koostada põhitekst. Muidugi – kui peaksin koostama praegu uue näidendi, tuleks see teistsugune.

„Meie misjonis“ mängib suurt rolli ka huvitav lavakujundus ja kogu etenduse tehniline lahendus. Kas ka see oli Sinu idee?

Lavakujunduse tegin ise, selle rohke pudi-padi, mis romantilise lauakese ümber oli kuhjatud, olen lihtsalt kodust kaasa võtnud. Kohapealse interjööri ärakasutamine pakub alati lisapõnevust ja võimalusi. Raplas näiteks leidsin pastoraadist kapi otsast kaks rekvisiiti: rätsepakäärid ning pressraua. Tore, kui vanaaegsed väikekoodanlikud esemed võivad laiemaltni rõõmu valmistada. Näitlejate riietus oli nende endi valik.

Slaidiprogramm näis hea võimalusena etendust sisuliselt tihendada. Informatiivsus oli algusest peale põhitaotlus. See, et lõpptulemuses on paras annus koomikat, annab põhjust loota, et lugu on eluline. Kristlaste, eriti luterlaste kultuur on meil aja jooksul omandanud ebausutavalt tõsise värving.

Kogu näitetrupp „Meie misjoni“ etenduse järel Rapla pastoraadis

Kas on juhtunud ka ootamatusi?

Naljakaid juhtumusi on olnud küll, esietendusel rahvusraamatukogus sadas konverentsisaali katus läbi. Vesi tilkus otse näidendilauale. Misjoniringi perenaist mänginud Brita Maripuu tõi kohe sisse katkise katuse teema, mille parandamiseks oleks hädasti vaja talguliste abi. Teised osatäitjad haakusid mänguga. Pärast saime kiita, et elulised nüansid olid põimitud ajaloteema vahele. Nii on ka ajalooa - kui räägid ausalt elust enesest, on kaasaelamine alati kindlustatud.

Mihkel Kukk

Esimese eestlasest misjonär pärineb Rapla kihelkonnast

Hans Tiismanni mälestustahvli avamisel 22.mail 1999 Alu-Metskülas. Vasakult misjonikeskuse juhataja õpetaja Leevi Reinaru, tollane peasekretär Airi Vösandi ja kohalik õpetaja Mihkel Kukk

Esimese eestlasest misjonäri Hans Tiismanni puhul on tegemist tuntuima ja värvikaima 19.sajandil Rapla kihelkonnast võrsunud mehega. Kolmes erinevas maailmajaos – Aasias, Aafrikas ja Lõuna-Ameerikas elanud mees polnud 23.eluaastani päevagi koolipingis istunud.

Hans Tiismann sündis Rapla külje all Alu-Metskülas Tuisu talus. 1999.aasta kevadel Raplas peetud EELK misjonipäevade ajal, kui Tiismanni sünnist oli möödunud 170 aastat, pandi maailmaränduri ja koolmeistri sünnikodu lähedal tee ääres seisnud suurele kivirahnule mälestustahvel.

Visadus viis sihile

Oma elu esimese koolihariduse sai Tiismann alles täisealisena Tallinnas Tõnismäe vaestekoolis. Kuna misjonitöö Aafrikas oli Hansu huviks olnud lapsepõlvest peale, avanes tal läbi raskuste võimalus 28-aastase mehena minna Šveitsi misjonikooli. Õppetöö oli seal küll tasuta, aga välispassi eest oli vaja maksta. Tiismann läks kaheks aastaks alanud Krimmi sõtta soldatiks, et demobiliseerununa saada väljpass tasuta.

Pühäl maal

Kool, kuhu Tiismann õppima asus, valmistas ette misjonäre Palestiinasse. Nii tuli tal lisaks muudele oskustele omandada ka inglise ja araabia keel. Pärast kaht edukat aastat koolmeistriametis Jeruusalemma külje all, kuhu teda taheti tööle jätta, tuli ta siiski tagasi kodumaale, et koguda raha oma unistuste misjonimaale Aafrikasse jõudmiseks. Ta kirjutas raamatu Betlehem, mille müügist saadud 3000 rubla kindlustas talle söiduks vajaliku algkapitali.

Unistuste misjonimaa

Tiismann jõudiski Aafrikasse 1866.aastal, kuid tema tegevus Keenias sai olude sunnil kesta ainult veidi üle kahe aasta. Ometi õppis ta lühikese ajaga selgeks 12 kohaliku hõimu murrakud ning lisaks evangeeliumi kuulutamisele uuris ta kohalike hõimude kultuuri, keeli ja etnograafiat. Tiismann oli esimene inimene toleaegses Vene impeeriumis, kes valdas suahiili keelt, mis oli 19.sajandil Ida-Aafrika rannikualade tunnustatud suhtluskeel ning muutus Euroopa koloniaalsüsteemi tugevnedes Aafrikas ka üldkasutatavaks rahvusvaheliseks keeleks.

Päästev boamadu

Raikülä elav Ilse Rahkema, kellele Hans Tiismann oli emapoolne vanaonu, on oma emalt kuulnud tõestisündinud loo Tiismanni Aafrika perioodist, mida kasutati ka „Meie misjoni“ näidendis. Tema elukoha lähedal Keenias oli elutsenud inimsööjate suguharu. Kord sattunud Tiismann kogemata nende aladele ning tagaajavate inimsööjate eest põgeneda üritades jooksnud ta veel sügavamale nende territooriumile. Näinud ühe puu all palgitaolist istet, mõelnud ta pisut puhata. Seda nähes jäänud misjonäri tagaajanud mehed järsku seisma ja põgenenud seepeale ise kabuhirmus. Alles nüüd märganud Tiismann ehmatusena, et teda inimsööjate käest päästnud „istepink“ oli osutunud mürgiseks boamaoks.

Koduvalla kooli asutaja

Mitmete lootuste luhtudes ja ohtlikku troopikahaigust põdenuna kodumaale tervist parandama naastes sai Hans Tiismann siin aga uue väljakutse. 1868.aastal asutas ta esimese Alu vallakooli ning oli kuus aastat selle juhataja. Et Tiismanni koolis oli lugemis- ja kirjutamisõpetuse tase märgatavalt kõrgem kui ümberkaudsetes valdades, toodi lapsi tema juurde üle terve kihelkonna. Kuigi tal oli hea vahekord nii Rapla pastori Carl Eduard Malmi kui ka köster Ludvig Johann Karelliga, tekkis ilmselt tõsine vastuolu Alu mõisnikuga, mistõttu Tiismann lahkus 1874 Brasiiliasse ja jäi sinna 10 aastaks saksa asunduste pastoriks ja kooliõpetajaks.

Elu lõpp

Kodumaale naasnuna laulatati 56 aastane Hans Tiismann 1885.aasta jaanuaris Tallinna Kaarli kirikus 18 aastase Ann Loorbergiga. Juba aasta pärast legendaarne misjonär ja koolmeister suri ning on maetud Tallinna Vana-Kaarli (praegu Siselinna) kalmistule. Noor lesk siirdus mehe surma järel Ameerikasse ning Tiismanni võimalikest järeltulijatest pole midagi teada.

Tiismanni haud on Tallinna Siselinna kalmistul kahe torniga peaväravast umbes sadakond meetrit edasi peatee ääres paremat kätt raudaia sees. 2004.aasta sügisel pandi EELK misjonipäevade ajal esimese eestlasest misjonäri haua ajahambast puretud marmorristi alusele uus nimetahvel.

Mihkel Kukk

Koguduse rahvaga Hans Tiismanni haul

Üheksa kuud Iisraelis

Eelmisel õppeaastal veetis üheksa kuud Jeruusalemmas piiblikoolis meie koguduse liige Aive Rahula. Tema muljete kohta päris aru koguduse misjonisekretär Annika Kilgi.

Miks Sa Iisraeli läksid?

Igatsesin juba mitu aastat varem piiblikooli minna. Kui lõpetasin ülikooli, siis tundus selle jaoks õige aeg olevat. 2005. aasta kevadel käisin Iisraelis turismireisil. Seal olles mõtlesin palju, et tahaksin Iisraelis pikemalt olla, mitte joosta ühe vaatamisväärsuse juurest teise juurde, vaid lihtsalt nautida seda imeilusat maad. Mingit pakkumist Iisraelis õppimiseks mulle aga ei tulnud, ei osanud seda ise otsidagi, see tundus inimlikult nii võimatu.

2005. aasta augustis läksin nii nagu varem plaanitud Rootsi, Uppsalasse piiblikooli. Seal sattusin elama ühes majas noore naisega, kes oli aasta tagasi õppinud Iisraelis piiblikoolis. Ka igalt poolt mujalt hakkas tulema infot Iisraeli kohta, kuni selleni, et koolis palvetasime Iisraeli piiblikooli eest, kus pidi õppetöö algama septembri lõpus. Pidin kiiresti otsustama. Teadsin, et Jumal juhib mind Iisraeli ja Ta varustab ja aitab mind kõiges. Teadsin ka, et teist korda elus sellist võimalust ei tule. Niisiis olingi mõne nädala pärast Jeruusalemmas.

Mida Sa Iisraelis oleku ajal õppisid ja sellest said?

Kõigepealt muidugi õppisin piiblikoolis. Viis päeva nädalas olid Jeruusalemma vanalinnas kristlaste kvartalis ühes messiaanlikus kirikus tunnid. Kõik õpetajad olid elavad näited sellest, mida nad õpetasid: maailma väga erinevates paikades elanud misjonärid, pastorid, Kristuse vastuvõtnud araabia ja juudi õpetlased jne. Koolist vabal ajal kandis Jumal selle eest hoolt, et saaksime õpitut praktikas rakendada. Erinevad olukorrad olid lihtsalt sellised, kus sai ainult Jumalale toetuda.

Üldistatult võingi öelda, et õppisin Jumalat rohkem tundma,

Maarja-Magdaleena õigeuskirik talvises Jeruusalemmas

Teda usaldama. Psalmides on öeldud, et maitske ja vaadake, et Issand on hea (Ps. 34:9). Ma usun, et ma tegin seda ja tahaksin aina rohkem Jumalat tunda ja niiöelda maitsta. Praegugi vahel, kui palun midagi Jumalalt, siis mõtlen Temast nii, et Ta on Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi Jumal ja ka minu Jumal. Ta on seesama Jumal, kes valis Iisraeli ja lasi maailmal end tundma õppida selle rahva kaudu.

Kindlasti õppisin veidi tundma seda tohutut pärandit, mis on juutidel ja milles on kristluse juured. Sain osa sealsetest pühadest, traditsioonidest, loodusest – kõik see avas mulle palju enam Piiblit.

Kas on midagi Iisraeli kultuuri juures, mida Sa igatsed Eestis olles?

Igatsen sabatirahu. Reedeti käidi külas või oldi oma pere keskel. Kõige olulisem oli sabbatileiva ja – veini õnnistamine ja jagamine. Toodi tänu Jumalale, kes on need loonud ja andnud. Ortodokssete ehk tõsiusklike juutide toidulaulud ja õnnistussõnad olid väga pikad. Me tegime omavahel

ikka nalja, et kui see toit peaks ka mürgitatud olema, siis pärast sellist palvet on see täiesti ohutu.

Sabat kestab reede õhtust laupäeva õhtuni. Reede või laupäeva õhtuti on erinevates messiaanlikes kogudustes jumalateenistused. Juudi sünagoogides kogunetakse olenevalt perekonna traditsioonidest kogu sabati jooksul erinevatel kellaaegadel (reede õhtuti, laupäeva hommikuti ja õhtuti). Sabati algust ja lõppu tähistatakse lauluga enamasti sünagoogide ees. Jeruusalemmas on enamik tänavaid autodest tühjad. Pühapäev on tavaline tööpäev nagu meil esmaspäev.

Enne suhtusin veidi üleolevalt sellesse, et ortodokssete juudid ei kasuta hingamispäeval elektritki. Mulle tundus see liigse käsumeelsusena. Aga Iisraelis elades kogesin, kui suur puhkus see on vaimule, hingele ja ihule, kui ma kogu ööpäeva ei vaata telekat, ei korista, ei pane pesumasinatki tööle... Selleks oli

Õppetöö Jeruusalemma messiaanlikus ehk kristlike juutide kirikus

Mäejutluse kohale ehitatud õndsakskiitmiste kirik Galileas

konkreetne aeg – teadsin, et võin ennast kõigest välja lülitada ja ma puhkasin paremini kui kunagi varem oma elu jooksul.

Millised olid Su kokkupuuted juutidega?

Koolikaaslastest olid enamik juudid. Nende kaudu sain ka tööd ortodokssete juutide kodudes – aitasin seal majapidamistöid teha ja lapsi hoida. Ühes vene päritolu juudi perekonnas andsin inglise keele eratunde. Kirikus, kus ma käisin, olid samuti enamasti juudid.

Kui paljud juudid usuvad, et Jeesus Kristus on Messias?

Ma ei oska kindlat protsenti öelda. Messiaanlikel kogudustel on küll olnud väga rasked ajad. Pommihirm on hoidnud aastaid lääne inimesi ja paljusid kristlasi Iisraelist eemal. Viimastel aastatel on kristlaste toetus Iisraelile järjest suurenenud ja kohalikud kogudused on ka ise tugevamaks saanud ja kasvanud.

Suhtlesin päris palju kohalike noortega. Tänavatel on inimesed väga avatud ja tulevad ikka rääkima. Käisin ka kahel festivalil, mida peetakse Iisraelis neli-viis korda aastas ning kuhu koguneb kuni 100 000 noort. Tullakse randa telkima, pidutsema, uusi sõpru leidma. Judaismist teavad noored palju, kuna seda õpitakse koolis. Kristlust on aga pikka aega seostatud vaid natsismi ja holokaustiga. Tänu USA suurele toetusele Iisraelile ja paljude kristlaste poolehoiule üle maailma on see suhtumine muutumas.

Millal Sa jälle Iisraeli lähed?

Kindlasti tahaksin ka tänava Iisraelis käia. Sinna jäi väga väga palju kalleid sõpru ja mu sealne kodukogudus Shemen Sasson (tõlkes rõõmuõli). Plaanin koos koguduse noortega minna mõnele suvisele festivalile, kus veel juudi noortega kontakte saada, neid kirikusse kutsuda. Tahan mõnest koguduse üritusest osa võtta, piiblikooli külastada ja puhata. Ma usun, et praegu on aeg, kus Jumal liidab oma maist ihu: nõ paganarahvaid ja juudikristlasi ja ma tahaksin kaasas olla Jumala ettevõtmistes.

Aive Rahula Jeruusalemma tänaval

Omski-nurk

Nüüdsest alates hakkab lehes ilmuma uus rubriik, mis on pühendatud Omski töötavatele misjonäridele Liliann ja Hannu Keskiestele, kelle üheks tugikoguduseks on EELK Rapla kogudus. Me ei dubleeri nende sõbrakirju, vaid esitame lihtsalt mõne hetkemulje või -soovi. Meie Siberi misjonärid tervitavad oma tugikogudust ja paluvad seekord edastada järgneva:

- Eestpalvesoov: Hanna saab 14. jaanuaril kaheaastaseks, Miriamil tuli 9. jaanuaril esimene hammas, tütrekesed Hanna ja Miriam raiuvad bronhiidi käes kõhida.
- kirikuõpetaja Igor on aneemia pärast rauatabletidieedil (detsembris oli hemoglobiininäit 50).
- Tänu-soov: Rõžkova jumalateenistusel oli viimati, 7. jaanuaril rohkem rahvast kui tavaliselt: 16 inimest.
- Tänu-soov: 8. jaanuari lastepäev läks kenasti korda.

- Kirjasoov: Liliann tunneb heameelt igasuguste kirjade üle: ajalehtede refereeringutest oma päevaltjeteni. Eraldi mainis ta igatsust kultuuriuudiste järele: „Küll oleks tore, kui keegi loeks häid raamatuid ja saadaks mulle oma lugemispäeviku,“ soovib Liliann.

Tavapost: Liliann, Hannu, Hanna ja Miriam Keskinen, POBox 8508, 644070

Omsk, RUSSIA

E-post: liliann.keskinen@eelk.ee
Telefon: 00-7-3812-325-868,
mobiil: 00-7-3812-903-982-0465
Skype: omskinkeskiset

Annika Kilgi,
koguduse misjonisekretär

Jumalateenistus Rõžkovas 7. jaanuaril

Suurbritannia noore inimese pilguga nähtuna

26.oktoobrist 5.novembrini käis bussitais Rapla, Järvakandi ja Märjamaa õpilasi ning õpetajaid reisir, mille sihtkohaks olid Suurbritannia ja selle vaatamisväärsused. Oma reisimuljeid jagab Rapla Ühisgümnaasiumi 12.klassi õpilane Siim Jõgis, kes oli ka viimase leerikooli poiss.

Kuna sõitsime bussiga läbi Euroopa, nägime lisaks kuulsatele Inglismaa lossidele ja katedraalidele ka tuntud paiku Belgias ja Prantsusmaal. Näiteks külastasime juba 1047.aastal asutatud St. Michaeli ja Gudula katedraali Brüsselis, mis jäi eriti meelde linnakeskse asukoha ja võimsa gooti stiilis fassaadi järgi. Mandri-Euroopas, veel enne La Manche'i väina ületamist külastasime kuulsat Waterloo lahingupaika, kus 1815. aastal sattusid sõjatandrile Inglismaa ja Prantsusmaa väed ning kaotus tuli vastu võtta prantslastel, keda tol ajal juhtis legendaarne väejuht Napoleon.

Bussisõit läbi seitsme riigi võttis aega sedavõrd kaua, et Suurbritanniasse jõudsimel alles neljanda päeva hommikul. Huvitav oli see, et La Manche'i väina, mis eraldab mandri-Euroopat Briti saarest, ületasime mere alt. Bussiga sõitsime rongile, mis viis meid teisele poole veelahet. Esimesel Inglismaa-päeval saime lausa kaks suurepärasest kogemust.

Esmalt külastasime Windsori lossi, mis on suurim asustatud loss maailmas. Kuninganna Elizabeth II, kes just vahetult enne oli Eestis visiidil käinud, peab Windsori oma lemmikresidentsiks. Meie külastäigu ajal oli masti heisatud lipp, mis tähendas seda, et kuninganna ise viibis sel ajal lossis. Turiste loomulikult tema eluruumidesse ei lastud. Oli võimalik käia saalides ja vaadata näitusi, mis jututasid Suurbritannia kultuurist ja ajaloo. Lossi juurde kuulub kirik, mis kannab nime St. George'i kabel. See ehitati 5.-6. sajandil ning seal peetakse teenistusi kuningliku perekonna tarvis. Ka rüütliklöömine, mis on tähtis osa Briti autasude süsteemist, toimub Windsori lossi kabelis.

Päeva teiseks tipphetkeks oli kuulsa Stonehenge'i kiviringi külastamine. Tegemist on suurtest kiviplokkidest moodustatud

Stonehenge arvatakse pärinevat 3100 aastat eKr

Westminster Abbey on Londoni kuulsaim kirik

rajatise, mille algne eesmärk ja isegi ehitajad on teadmata. Levinuim arvamus on, et Stonehenge ehitati 3100 aastat eKr. Salapära lisavad moodustisele rohked müüdid, mis räägivad võlur Merlini seotusest kiviringi ehitamisega. Teadlased kalduvad siiski arvama, et ehitise kõige esimene mõte oli olla inimestele kalendri eest. Tänapäeval on saanud sellest turismimagnet.

Õõbisime Coventry linnas, mis asub enam-vähem Suurbritannia keskpaigas. Kuna kohad, mida külastasime, paiknesid just saare lõunaosas, läbisime iga päev bussiga pikki vahemaid. Teisel päeval tutvusime ilmselt maailma kuulsaima ülikoolilinnaga Oxfordiga. Sealsed hooned ja arhitektuur viitavad ilmselgelt tihedale seotusele haridusega. Esimesi märkmeid Oxfordi ülikooli kohta on leitud 12.sajandist. Minu jaoks oli üllatav see, et ülikooli juures oli ka oma kirik. Siiski on linnas ka katedraal, kus toimuvad regulaarsed jumalateenistused.

Veel külastasime Blenheimi paleed, kus on sündinud Teise maailmasõja aegne Inglise peaminister sir Winston Churchill. Kindlasti oli põnev paik ka Kuninglik Shakespeare'i Teater, kus lavastatakse ühe läbi aegade tunnustatuima kirjaniku William Shakespeare'i loomingut. See asub Stratford upon Avoni linnas, mis on nii Shakespeare'i sünni- kui ka surmakoht. Sealsamas on ka kirik, kuhu „Hamleti“ ja „Romeo ja Julia“ autor on maetud. Hauda pildistamine ning sinna lähedale saamine maksab turistile ühe inglise naela, mis võrdub umbes kahekümne viie krooniga. Kiriku vaatamine nii seest kui väljast on loomulikult tasuta.

Suurbritannia erineb teistest Euroopa maadest seetõttu, et seal on kiriku kõrgeimaks juhiks võimul olev kuningas või kuninganna. Seetõttu nimetatakse nende valitsevat usku anglikanismiks. Ladina keeles tähendab see lihtsalt inglise kirikut. 16.sajandil Suurbritanniat valitsenud kuningas Henry VIII läks tülli paavstiga, kes polnud nõus lubama talle lahutust oma naisest, sest see oli vastuolus katoliku kiriku seadustega. Seetõttu otsustas Henry lüüa paavstikirikust lahku ning luua Inglismaale oma kirikusüsteemi, milles tema oli kõrgeim juht ja mis toimib tänapäevani.

Kolmas ja neljas päev kulusid meil puhtalt pealinna Londoniga tutvumiseks. Sealsesse kuulsaimasse pühamusse Westminster Abbey'sse on maetud kõik Suurbritannia kuningad, kuningannad ning ka nimekamad kirjanikud ja teised kultuuritegelased. Silma jäi see, et kui meil Rapla kirikus müüakse suveniire ja raamatuid ühe leti ääres, siis suurtes Euroopa katedraalides on selle tarvis eraldatud terve ruum ning kiriku sisse oli moodustatud justkui pood.

Westminster Abbey's oli väga tugev turvasüsteem. Igale külastajale anti märk, mida tuli riiete peal kanda, et kohalik personal tunneks ära külastajad. Lisaks jaotati meie rühm kolmeks umbes viieteistkümmne liikmeliseks grupiks ning iga grupp lasti kirikuga tutvuma veerand tundi hiljem kui eelmine. See oli selleks, et kõigil liikumiseks piisavalt ruumi oleks, sest turiste üle maailma käis seal palju.

Tower Bridge on üks Suurbritannia pealinna sümboleid

Londonis ringi jalutades panin tähele, et tänavate äärtes polnud üldse prügikaste vältimaks terroristidel võimalust neisse pomme peita. Selline kaitsemeetod rakendati Londonis pärast möödunud aasta 11.märtsi Madriidi terroriakte.

Küllastasime ka Tower Bridge'i kui tuntuimat silda üle Thamesi, mis on läbi Londoni voolav lai ja laevatatav jõgi. Silla juures asub kindlus Tower of London, mis eesti keeles kõlaks Londoni Torn, kuid tegelikult on tegemist ajaloolise kaitserajatisega, kus

tänapäeval asuvad muuseumid. Enamasti koosnesid väljapanekud militaarsemetest, nagu püssid, odad ja kaitserüüd. Kõige ilusam oli aga juveelide näitus, kus oli võimalik näha läbi aegade võimul olnud kuningate ja kuningannade kroone, rüüsid ja valitsemiskeppe, mis kõik sätendasid teemantidest, kullast ja hõbedast. Kui mitte kogu reisi, siis Londoni külastuse eredaim mälestus oli kindlasti Madam Tussaud' vahakujude muuseum, kus eksponeeritakse kuulsate inimeste järgi valmistatud vahast kujusid, millega koos võis vabalt pilti teha.

Vahetult enne Suurbritanniast mandri-Euroopasse lahkumist sõitsime veel anglikaani peakiriku, Canterbury katedraali juurde, mis aga kahjuks oli juba hilise kellaaja tõttu suletud. Kodutee viis meid läbi Prantsusmaa, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome. Usun, et kõigile, kes kaasas olid, see reis ka meeldis ning võimaluse korral ollakse valmis tagasi minema. Üksteist päeva jäi liiga lühikeseks, et tutvuda kõigi Suurbritannia ja selle pealinna Londoni vaatamisväärsustega.

Sii Jõgis

Artikli autor Siim Toweri kindluses

Jõululeeriga tuli kogudusse 16 noort inimest.

Esimesel jõulupühal, 25. detsembril konfirmeeriti Rapla koguduses Cathy Kalberg, Kätlin Kaljuste, Kristi Kärmas, Kristi Kuldma, Liis Laurimaa, Marelle Mardimäe, Nele

Metsallik, Greta Mäe, Mare Samõlin, Merli Valtri, Martin Ellermaa, Siim Jõgis, Argo Kiil, Vahur Kuusk, Indrek Neidre ja Rain Sepp.

Õnnitleme!

JAAANUAR

1. Helgi Pöder 60
2. Laine Nõmm 85
2. Helve Vilt 70
2. Toivo Metsallik 50
4. Helga Noormets 80
5. Linda Putnik 80
7. Elsa Tohver 95
7. Eduard-Johannes Helde 75
11. Elve Tall 70
15. Helvi Soosalu 75
17. Helju Didvig 80
18. Anna Rosimannus 85
19. Pärja Anderssoon 80
20. Ilse Tuberik 90
24. Osvald Antsmäe 94
25. Ella Vellamaa 92
26. Arvo Kuldkepp 60
28. Helga-Irene Kensapä 94
28. Arnold Läll 80
29. Anita Jaakson 85

VEEBRUAAR

1. Linda Tulvik 90
2. Harri Õunapuu 60
4. Raivo Lõhkivi 50
8. Helju Liibek 75
21. Viivi Kauri 70

MÄRTS

5. Vello Tihemaa 70
6. Girti Naaris 50
9. Vane Kelder 60
14. Enda Männik 70
15. Heli Sammal 50
17. Aino Radin 60
21. Helve Viikberg 70
23. Meida Veelaid 75
27. Erna Abramson 75
28. Helvi Esnar 70
31. Alma-Rosalía Kõõnberg 93
31. Helgi Dreverk 60

Tunnustus koguduse ajalehele

EELK Kirikukogu istungil 29. novembril Viimsi Jakobi kirikus andsid peapiiskop Andres Pöder ja assessor Tiit Salumäe Rapla koguduse lehe toimetajale Ilme Veetammele ja koguduse õpetajale Mihkel Kukele pidulikult üle EELK 2006. aasta kirjastuspreemia.

10 aasta eest loodud EELK kirjastuspreemia senised laureaadid on:

- 1996 - Toomas Paul „Maise matka poolel teel“
- 1997 - Salme Rannu, ETV toimetaja
- 1998 - Villu Jürjo „Kodutu kogudus“
  - Ove Sander „Ja meie palume“
  - Toomas Jürgenstein „Tohuvabohu ja teised“
- 1999 - Tartu Pereraadio
  - Eesti Kristlik Televisioon
- 2000 - Hando Runnel, sarja „Eesti mõttelood“ idee autor
- 2001 - Raadio 7
- 2002 - Laine Villenthal „Kimp luuletusi“
- 2003 - Ajaleht „Eesti Kirik“
  - Kaarli koguduse interneti lasteleht „Kaarlike“
- 2004 - Johannes Esto Ühing
- 2005 - Välis-Eesti kiriku vaimulik Rein Neggo kirjandusliku tegevuse eest
- 2006 - Rapla koguduse leht

Koguduse teated

Pühapäeviti kell 12 **armulauaga jumalateenistus**
Pühapäeviti kell 10 **palvetund koguduse raamatukogus**
Kuu I ja III neljapäeval kell 17 **piiblitund inglisaalis**
Kuu II ja IV laupäeval kell 12 **vennastekoguduse kuulutustund**

Koguduse kantselei avatud T-R kell 9-13, P ja kirikupühadel enne ja pärast jumalateenistust, telefon **48 55 470**, e-post: **rapla@eelk.ee**
kodulehekülj **www.eelkrapla.ee**; juhatuse esimees Raivo Erm **51 30 212**
õpetaja Mihkel Kukk **48 68 144; 55 650 722**

Kogudusele nimelise annetuse, nagu liikmeannetus, tasu ametitalituste eest jne. tegemisel on teil võimalik saada tulumaksusoodustust. Selleks andke kantseleisse oma isikukood

Fotod: Veiko Ilus, Siim Jõgis, Tarmo Järvalt, Arvo Kuldkepp, Mihkel Kukk, Edmund Laugasson, Tiiu Luht, Aive Rahula, Kersti Sammal ja erakogud Toimetaja Ilme Veetamm, küljendaja Edmund Laugasson